

Γραπτός Λόγος και Τεχνητή Νοημοσύνη: Εκπαίδευση, Λογοτεχνία, Καθημερινή Ζωή

Σμαράγδα Παπαδοπούλου Μανταδάκη

Καθηγήτρια Α΄ Βαθμίδας, Διδακτικής της Νεοελληνικής Γλώσσας- Λογοτέχνης

Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, Τ..ΑΦ.Π.Π.Η.

smpapado@gmail.com, smpapado@ihu.gr

Περίληψη

Στην εισήγησή μας εξετάζονται τα στάδια εξέλιξης της ιστορίας του γραπτού λόγου από το κονδύλι ως εκπαιδευτικό περιβάλλον. Επιχειρούμε ομιλήτρια μια συγκριτική έκθεση δεδομένων αλλά και διερεύνησης στοιχείων και απόψεων υπέρ και κατά της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης στην οικογενειακή και σχολική ζωή, στην κοινωνική και εικονική σφαίρα. Η γραφή ως τεχνική και ως μέθοδος εκμάθησης στην εκπαιδευτική και συγκινησιακή χρήση της γλώσσας, στη λογοτεχνία μάς απασχολούν προς διερεύνηση της σύγχρονης ποιότητας ζωής και των μελλοντικών προοπτικών εφαρμογής των μεθόδων τεχνητής νοημοσύνης στην ανθρώπινη καθημερινότητα. Τα αποτελέσματα και οι προτάσεις τίθενται ως έναυσμα στην μεγάλη αυτή μεταφορά της συζήτησης για στροφή σε φυσικές μεθόδους εκπαίδευσης και διαβίωσης ή έμφασης αποκλειστικά όπως διαφαίνεται ενός τεχνητά νοήμονα ανθρώπου εξαρτημένου από την μηχανιστική πραγματικότητα για ή αντί του ζην.

Λέξεις-κλειδιά: Γραπτός λόγος, φύση, τεχνητή νοημοσύνη, λογοτεχνία, εκπαίδευση.

Εισαγωγή

Με τις θερμές ευχαριστίες μου στο συνέδριο για την τιμή να μιλήσω ως προσκεκλημένη ομιλήτρια και ειδικότερα στον κοσμήτορα της σχολής κύριο Γιάννη Σπαντιδάκη και το Τμήμα στην αγαπημένη μας πανεπιστημιούπολη Γάλλου στο Ρέθυμνο ή Ριθυμνία ή από την Ενετοκρατία ονομασμένη ως το Ρέθεμνος, το Ρέθεμνο, το Ρέθυμνος.

Πιθανότατα, για να περάσω στο θέμα της εισήγησής μου να τη λέμε την πόλη μόνο Rethm χάριν συντομίας ή κάτι που θυμίζει την ιστορία και τον πολιτισμό ενός τόπου καθώς σε λίγα χρόνια εξαιτίας της υπερβολικά έξυπνης Τεχνητής Νοημοσύνης που και στη Ελλάδα για λόγους συντομίας ονομάζουμε αγγλιστί Α.Ι.εκ του Artificial Intelligence και όχι Τ.Ν. του όρου Τεχνητή Νοημοσύνη¹, όπως θα συνεχίσω να ονομάζω στη συνέχεια της ομιλίας μου επειδή επέλεξα να μιλώ στη μητρική μου γλώσσα και να σκέφτομαι σε αυτή με φυσικό τρόπο ασκώντας τον φυσικό μου εγκέφαλο με τη Φυσική Νοημοσύνη (Φ.Ν.).

¹ Νοημοσύνη η [noimosíni] 1α.(ψυχ.) το σύνολο των γνωστικών ικανοτήτων του ανθρώπου, δηλαδή η αντίληψη, η μνήμη, ο συνειρμός, η φαντασία, η προσοχή και η διάνοηση, και ειδικότερα η ικανότητα προσαρμογής σε νέες καταστάσεις και η ικανότητα να αντιλαμβάνεται ομοιότητες, διαφορές και σχέσεις.

1. Η γραφή με τεχνητή νοημοσύνη έναντι της φυσικής νοημοσύνης του ανθρώπου

A. Στην καθημερινή ζωή

Η εφεύρεση του γραπτού λόγου που σχετίζεται άμεσα με τη ζωγραφική, το ίχνος της ανθρωπότητας στον πρωτόγονο που χάραξε σε σπηλιές παραστάσεις της ανθρώπινης ζωής για την έκφραση του εαυτού αλλά και ως κληροδότημα προς τους άλλους ανθρώπους. Η γραφή εξυπηρέτησε καταρχάς ανθρώπινες συναλλαγές στο εμπόριο και πρακτικές πλευρές της κοινωνικής συνύπαρξης και αλληλεπίδρασης με το ευφυές εύρημα του νομίσματος. Η γραφίδα, το κοντύλι² και ο υπολογιστής ή το έξυπνο κινητό ή ο έξυπνος ρομποτικός γραφέας στην καθημερινή μπορεί πραγματικά να απλοποιεί σε επίπεδο ευκολίας πράξεις που άλλοτε ήθελαν περισσότερο κόπο. Η παιδαγωγική της γραπτής έκφρασης μέσω ψηφιακών μέσων πέρα από τους εμπορικούς λόγους που σαφώς εξυπηρετεί σε μια καταναλωτική κοινωνία προδίδει δύο αξιακά μοντέλα σκέψης που άλλαξαν στην νοοτροπία του καθημερινού ανθρώπου. Θέλουμε ευκολία και θέλουμε ταχύτητα. Ό,τι γίνεται εύκολα και γρήγορα αποκτά μια θετική αξία που συνοδεύεται από την κατανάλωση χρημάτων προκειμένου να έχει ο επιτυχημένος γραφέας το καλύτερο προϊόν γραφής. Δε θέλω να κατονομάσω μάρκες και ονομασίες μοντέλων τέτοιας αγοράς μηχανιστικών ιδεωδών του επιτυχημένου μαθητή, καθηγητή ή συνεργάτη στην εκπαιδευτική καθημερινή ζωή. Μπορούμε να συγκρίνουμε όμως αυτή την καθημερινότητα με έναν αγχώδη τρόπο ζωής που διχάζει τους γράφοντες σε πλούσιους δηλαδή επιτυχημένους και αποδεκτούς και σε αδαείς ή πτωχούς που γράφουν με παλαιότερα μοντέλα τεχνολογίας ή με την γραφίδα, το μολύβι και το στυλό τους. Ασφαλώς και σε αυτό τον χειρόγραφο μέσο υπήρξαν οι διαβαθμίσεις της κοινωνικοοικονομικής επιλογής του αντικειμένου. Σε κάθε περίπτωση το μολύβι για τα μικρά παιδιά δεν έβαζαν στον νου τους το θέμα του πλουτισμού, της ευκολίας αλλά της άποψης του «Κόποις κτώνται» με σβηστήρα για τα λάθη και επανάληψη της φυσικής κίνησης του οφθαλμού και του χεριού που αγκαλιάζει το μέσο γραφής με τον αντίχειρα και τον δείκτη και υποστηρίζει με τον παράμεσο του χεριού ένα εργαλείο απλό, εύχρηστο που προδίδει και την ψυχική κατάσταση του γράφοντα, μια επιστήμη που λέγεται γραφολογία και θα καταργηθεί από τα μηχανιστικά πληκτρολόγια. Ειδικά για την καθημερινή κίνηση του χεριού στο μικρό παιδί όλοι οι ψυχολόγοι και παιδαγωγοί γνωρίζουμε την εκτόνωση της έντασης, την απόδοση της προσωπικής επιλογής του παιδιού-γράφοντα με την πίεση του χεριού, τις μουτζούρες, τις αποστάσεις, το μέγεθος των γραμμών, τη φορά της γραφής, τις καμπύλες ή τα κενά στην στίξη που ο έξυπνος ορθογράφος των μέσων τεχνητής νοημοσύνης ισοπεδώνει μαζί με τις πληροφορίες για την φυσική υπόσταση του ανθρώπου που αναπτύσσεται στην ευαίσθητη ηλικία του παιδιού, στα πρώτα στάδια γραμματισμού αλλά και στα επόμενα. Η αλληλεπίδραση των παιδιών κοινωνικά που παίζουν με τα μολύβια και τα χρώματα ή συνομιλούν με τις ιδέες τους που προφορικά εκφέρουν καθώς γραπτά πειραματίζονται σε μικρές ηλικίες είναι μια αποκλειστικότητα και βεβαιότητα που αναφέρεται στον υλικό πολιτισμό και στην πνευματική συγκρότηση του πειραματισμού με τη φυσική γραφή. Αυτή έχει ήχο, καθώς η μύτη του μολυβιού κάνει το κρ γρ γρ δηλ γράφω. Η ηχοποιία της λέξης γράφω σε διάφορες γλώσσες είναι συναρπαστική. Επίσης έχει σχέση με την αφή. Στην τεχνητή

² Κοντύλι το [kondíli]:ειδική γραφίδα από σχιστόλιθο, με την οποία έγραφαν επάνω στην πλάκα οι πολύ μικροί μαθητές. [μσν. κοντύλι(ν) < ελνστ. κονδύλιον (προφ. [nd]) υποκορ. του αρχ. κόνδυλος, επειδή σαν γραφίδα χρησιμοποιόταν ένα κομμάτι καλάμι κομμένο από έναν κόνδυλο ("κόμπο") σε άλλο].

νοημοσύνη δεν αγγίζουμε τα διαφορετικά στοιχεία που δημιουργήσαμε με τα δάχτυλά μας. Δεν μπορούμε να τσαλακώσουμε το χαρτί, να το μυρίσουμε. Ο γράφων της τεχνητής νοημοσύνης καθίσταται πτωχότερος στην καθημερινή ζωή σε άσκηση των αισθητηρίων του οργάνων. Θυμηθείτε πως κάποια παιδιά δαγκώνουν τα μολύβια τους, τα γλείφουν στα χείλη τους καθώς σκέφτονται τη συνέχεια της σκέψης τους. Μα αυτό είναι υπόθεση της γραφής στην εκπαίδευση που θα δούμε στην εκπαίδευση πέρα από την καθημερινότητα του παιδιού στο σπίτι και στο παιχνίδι με τους συνομηλίκους.

Β. Στην εκπαίδευση

Αρκεί μια διακοπή ρεύματος ή μια υπερφόρτωση του δίσκου σας στον υπολογιστή για να καταστρέψει μια προβολή παρουσίασης σε οθόνη όσων θα είχαμε να πούμε στους μαθητές μας κοιτώντας τους στα μάτια, αφήνοντας τον εκπαιδευτικό να διαβάσει στα πρόσωπα των παιδιών αν χαίρονται, αν βαριούνται, αν συμφωνούν με όσα λέτε ή μάλλον διαβάσετε από τον διαδραστικό πίνακα. Αυτή η εύθραυστη μαγεία της οθόνης σε μια εποχή που ο μισός πλανήτη δεν έχει να φάει και να πιεί νερό πεθαίνοντας από λιμό, πολέμους και ασθένειες με τελευταία την λεγόμενη κλιματική αλλαγή της υπερθέρμανσης του πλανήτη είναι αν το σκεφτεί κανείς βαθύτερα μια πλεονεξία των ολίγων έναντι της ισονομίας και ισοπολιτείας των δικαιωμάτων του παιδιού στην πρόσβαση στην ανάγνωση. Για να προσθέσουμε στην μέριμνα του προβληματισμού μας περί φυσική γραφής στην εκπαίδευση σε ποιες χώρες ή αν μείνουμε στην Ελλάδα, σε ποιες πόλεις και χωριά στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση επισήμως προσφέρονται τα αγαθά της τεχνητής νοημοσύνης για γραπτή έκφραση σε όλους τους μαθητές χωρίς αυτό να φέρνει φτωχοποίηση στην γενικότερη κοινωνική κατάσταση της σύγχρονης Ευρώπης για να μην πούμε παγκοσμίως. Αν λοιπόν, μια χώρα δεν έχει εξασφαλίσει το ψωμί της ημέρας πως διανοείται μια εκπαίδευση με υποχρεωτικό το παντεσπάνι της. Αν έχετε δωρεάν Wi-Fi, κινητό έξυπνο, υπολογιστή πιο έξυπνο χωρίς να χρειάζεται να υποστηρίξει μια οικογένεια από τα δικά της έξοδα τα έξοδα της εκμάθησης γραφής των παιδιών στην Ελλάδα της υπογεννητικότητας, διορθώστε με, παρακαλώ. Το σύνδρομο της τεχνητής νοημοσύνης που σκέφτεται καλύτερα για εμάς και γράφει σωστότερα από εμάς είναι μια σκοποθεσία εκπαίδευσης που καταργεί την αυτοεκτίμηση του παιδιού ότι θα μπορεί να έχει κοφτερή μνήμη, σταθερό χέρι στην κίνηση, σταθερό βάδισμα. Το τελευταία άλλωστε σχετίζεται πρώτο με την αναγνώριση της αναπηρίας στον εγκέφαλο. Φυσικά οι γιατροί κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου ότι η ηλεκτρονικός γραμματισμός πρέπει να είναι ανύπαρκτος μέχρι την ωρίμανση των σταδίων ανάπτυξης του μικρού παιδιού, ότι η ακτινοβολία των υπολογιστών επηρεάζει την ύπνο, δηλαδή επιβαρύνει την αδυναμία συγκέντρωσης, τα ενδεχόμενα ελλειμματικής προσοχής και επιβραβεύει μια ταχύτερη επίσκεψη σε οφθαλμίατρο για να μας το κάνει πιο ξεκάθαρο. Παρά τα φυσικά μας υποστηρικτικά εργαλεία γραφής με χαρτάκι και μπογιές, μολύβια η διαφήμιση αυτή που πλαισιώνει τον Δυτικό Κόσμο με προσανατολισμό στο chat GPT που θα λύσει όλα τα προβλήματα και θα αδρανοποιήσει και τον λόγο ύπαρξης των εκπαιδευτικών ως ανθρώπινων ατελών όντων είναι μια παρούσα τάξη πραγμάτων, μια φρενίτιδα που ευελπιστώ προσωπικά ότι ως φούσκα, θα ξεφουσκώσει για το καλό της αλήθειας ως ευλικρινούς έλλογης στάσης ζωής. Αυτή είναι η άποψη που έχουν ακόμα κάποιοι άνθρωποι που προτιμούν να χρησιμοποιούν τον δικό τους εγκέφαλο και τα δικά τους χέρια και το πνεύμα της μοναδικότητας σε κάθε ύπαρξη για να υπάρξει και γραφή. Σε αυτή την κατεύθυνση φωτεινό παράδειγμα αλλαγής της εκπαιδευτική πολιτικής στην Ευρώπη είναι η Σουηδία που μετά από την ηλεκτρονική χρήση ανάγνωσης και γραφής στα σχολεία διαπίστωσαν ότι γενιές παιδιών

δεν μπορούσαν να συλλάβουν νοητικά και να αναμεταδώσουν τις βασικές πληροφορίες, τα νοήματα του γραπτού λόγου όσες φορές κι αν έκαναν προσπάθεια. Το αν και άλλα κράτη θα χορηγήσουν τον έντυπο λόγο στη θέση του ψηφιακού με οικονομική προσήλωση σε εκπαιδευτικές ανάγκες διαφύλαξης του ανθρώπου ως φυσικά σκεπτόμενου όντος αποτελεί ερώτημα που η ιστορία θα απαντήσει σε ένα καθεστώς κυρίως επενδύσεων σε πυρηνικά και άλλα οπικά αγαθά διαφύλαξης της ανθρωπότητας δια της εξόντωσής της. Ποια χώρα θα συνταχθεί άραγε με οικονομικό κόστος σε αυτή την αποδεδειγμένη αποτυχία της ψηφιακής γραφής με αντικατάσταση των φυσικών μεθόδων;

Το τέλος της φυσικής αυτής πράξης της σκέψης και της αυτόματης ή μη γραφής (συνειδητής και υποσυνείδητης) μπορεί να επηρεάσει την ψυχική ισορροπία των παιδιών. Το να αφήνεις με ένα εργαλείο το παιδί που θες να διαπαιδαγωγήσεις, που διατείνεσαι ότι το αγαπάς και θέλεις το καλύτερο για αυτό είναι το πιο βολικό: μια τεχνητή νταντά που θα απασχολεί τα μωρά μας στη θέση της αφοσίωσής μας στο μέλλον του κόσμου, έτσι δεν λέμε τα παιδιά; Η σύγχρονη ζωή τείνει να αντικαταστήσει το μέλλον αυτό του κόσμου με μια άλλη αξία κοντά σε αυτές που προαναφέρθηκαν στο κεφάλαιο της καθημερινότητας: την αξία του αφύσικου και του άψυχου στη θέση του παιδιού. Σε μια ψυχολογική παρατήρηση για την μαζική αυτή κραυγή απόγνωσης για την υπέρβαση όλων των εμποδίων στην ανθρωπότητα μέσω τεχνητής νοημοσύνης, θα πρέπει τουλάχιστον δυο τρεις γενιές ανθρώπων να μην αγαπήθηκαν έμπρακτα από την οικογένειά τους, για να μην πω από την εποχή του Νεύτωνα που είδε τη γη σα μηχανή και έδωσε ώθηση σε αυτό που προσπαθούμε δια της ρομποτικής. Ένας συνάδελφός μου, καθηγητής πανεπιστημίου που μάλιστα τελείωσε και Παιδαγωγικό Τμήμα πανεπιστημίου συμβουλεύει τους φοιτητές του να μην διδάσκουμε γραφή αφού υπάρχει υπολογιστής που του μιλάς και γράφει και να μην μας νοιάζει η διδασκαλία της ορθογραφίας, αφού υπάρχουν αυτόματοι ορθογράφοι. Γνωρίζουμε τα αστεία λάθη της αυτοματοποιημένης διόρθωσης και εκείνα τα νέα ορθογραφικά λάθη που προκύπτουν στα ρήματα στο β πληθυντικό που στο «εσείς καταλαβαίνετε» για παράδειγμα όλα τα γραπτά ενήλικων φοιτητών αδιόρθωτα με κάθε είδος ανόητης επιλογής γράφονται με «αι», κάτι που δεν αναγνωρίζει ακόμα ο έξυπνος διορθωτής γραπτών ανάμεσα σε πολλά άλλα που χάνονται με την πληκτρολόγηση. Κατά την άποψή μου και όπως θα ισχυριστώ στο επόμενο κεφάλαιο για τη συγγραφή λογοτεχνικού έργου, δεν γράφεις το ίδιο βιβλίο, ούτε έχεις τα ίδια ερεθίσματα με την ελευθερία του χαρτιού και του μολυβιού όταν σκαρώνεις μια πρωτότυπη φευγαλέα ιδέα αντί να κοιτάς το πληκτρολόγιο σκυφτός με τις ίδιες αυτοματοποιημένες κινήσεις για κάθε γράμμα και με περιορισμένο βλεμματικό ορίζοντα. Και τα γράμματα του ελληνικού ή και όποιου άλλου αλφάβητου έχουν γραμμές συνδυασμούς χορευτικών κινήσεων των δακτύλων με καμπύλες, τελείες, γραμμές, όρθιες πλάγιες, μισές. Να γιατί η κατάργηση της καλλιγραφίας είναι μια ακόμα φτώχεια της ανθρώπινης νοημοσύνης και της αισθητικής στον πολιτισμό της εμπορευματοποίησης έναντι της ποίησης. Δεν πειράζει, εμπλουτίζουμε τα περιστατικά ειδικής αγωγής ραγδαία μέχρι να εννοήσουμε τα προφανή. Δυσλεξίες, αυτισμοί, σκληρύνσεις κατά πλάκας και τα λοιπά και τα λοιπά η τεχνητή νοημοσύνη θα μας τα λύσει όλα. Δυστυχώς οι έρευνες που συνδέουν την τεχνητή γραφή με τις ώρες κατανάλωσης της ζωής του παιδιού στην οθόνη έναντι του φυσικού κινητικού παιχνιδιού και τα προβλήματα νευρολογικών παθήσεων δεν υποστηρίζονται με επιστημονικά κονδύλια για την εκπαίδευση. Το ερώτημα παραμένει ανοικτό. Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός αυξάνεται μέσω της αγωνίας του απλού εκπαιδευόμενου να γίνει ηλεκτρονικά άριστος σε κάθε νέα πλατφόρμα και το αντίτιμό της. Ολοένα και συχνότερα φοιτητές μου ρωτούν αν αυτό που διάβασαν είναι αυτό που κατάλαβαν σε μια απλή καθημερινή ανακοίνωση. Ίσως οι πολιτισμοί με προφορική

παράδοση χωρίς γραφή σώσουν εν τέλει την πολυπλοκότητα και την αυθεντικότητα της ποικιλίας της σκέψης και της γλώσσας που κάποιοι άνθρωποι επικοινωνούν με φυσικό τρόπο.

Γ. Στη Λογοτεχνία

Στο λογοτεχνικό πείραμα μιας ενδεχόμενης συντέλειας του κόσμου σύμφωνα με την οποία κάθε άνθρωπος θα πρέπει να απομνημονεύσει ένα μυθιστόρημα, ένα προϊόν φυσικής φαντασίας προκειμένου να διαφυλαχθεί η γνώση είναι γνωστή επιτυχία μιας λογοτεχνίας που εκλείπει σε ηθικά διλήμματα και αξιακούς τρόπους έκφρασης της αλήθειας. Η έμπνευση ως ανάγκη αισθητικής δικαίωσης και ελευθερίας του ζώντος πνεύματος στον άνθρωπο περνά την ίδια ασθένεια της ματαιοδοξίας να φτιάξεις κάτι που δεν σκέφτηκες, δεν βίωσες, δεν δημιούργησες παρά μέσα από μια μηχανή αναζήτησης και το φίλτρο μια μηχανιστικής μετασχηματιστικής εντολής πληροφοριών που προσεκτικά τοποθετήθηκαν για να νομίζουν οι γράφοντες ότι έχουν όλες τις επιλογές που μπορούν να εκφράσουν με τον αρτιότερο τρόπο. Η τέχνη ως συνομιλία με τον εαυτό, η απομόνωση για την συνείδηση σε αγρύπνια θα είναι σε μια ερώτηση με εντολές φαιδρό απόκτημα. Θα μοιάζει ωραίο μα θα μας θυμίζει κάτι άλλο, θα λέει αλλά δεν θα μιλάει στην ψυχή σου. Η καθοδηγούμενη γραφή και σκέψη είναι μια φυλακή. Μια φυλακή που με την αυτόματη πληκτρολόγηση δεν γυμνάζει καν τον εγκέφαλο, δεν παθιάζει τον γράφοντα για την απόλαυση της προσπάθειάς του που συλλαμβάνει το έργο με την ηδονή της καλλιτεχνικής σύνθεσης του λόγου. Σαν μωρός εξουσιαστής διατάζει με εντολές και φίλτρα επεξεργασίας ένα μηχανήμα για να αποβεί ο ίδιος σημαντικός λογοτέχνης. Αν ο καλύτερος χειριστής μηχανών τεχνητής νοημοσύνης αποβεί ο καλύτερος συγγραφέας και αναγνωριστεί από την πλειοψηφία της κοινωνίας ως ο/η πιο δημοφιλής η επιφανειακή δομή της πολύπλοκης λειτουργίας του νου του λογοτέχνη αποκαθλώνεται.

Μα ο Λογοτέχνης γράφει για να ζήσει τη μυθοπλασία του, να δαμάσει τη φαντασία και να επιλέξει τις λέξεις, να έρθει μετά να διορθώσει. Να αφουγκραστεί τη σιωπή και την ανάσα, το βούισμα της περαστικής μύγας για να πλάσει αυτό που τίποτα τεχνητό δεν κάνει, να αφήσει το ίχνος της ιερής στιγμής σε λόγο που αλλάζει και μετουσιώνει και τον γράφοντα. Εγώ που γράφω αυτό το κείμενο θα είμαι το ίδιο άτομο μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής που καθοδηγώ, δεν βιάζω με εντολές από μια πλατφόρμα καθοδήγησής μου. Κι αν δοκιμάσω την τεχνητής νοημοσύνης τεχνοτροπία, δεν θα ξέρω ότι αυτό δεν το έγραψα εγώ; Θα ήταν το άκρον άωτον της λογοκλοπής από ευτελή υλικά. Ας μην ξεχνάμε ότι δεν φωλιάζουν όλα τα αριστουργήματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας στην αποθήκη της πρόσβασης ιδεών και συνδυασμών πλοκής. Τη λογοτεχνία την γράφουν οι λογοτέχνες για απόλαυση. Όσοι γράφουν για επιβεβαίωση δημοφιλούς υφής και εύκολο πλουτισμό δεν θα αφήσουν πίσω τους έργο που θα αγγίξει ψυχές. Γιατί η ψυχή δεν είναι τεχνητή, αν πιστεύει κανείς ότι υπάρχει. Αν δεν το πιστεύει δεν θα είναι και αναγνώστης λογοτεχνίας. Θα ενδιαφέρεται για άλλες κειμενικές ιδεολογικές κατασκευές περί οικονομίας και άλλων δαιμόνων. Ο/η λογοτέχνης θέλει να ζήσει τις ζωές των φανταστικών ηρώων, να βιώσει τις καταστάσεις που θα αποκαταστήσουν μέσα του μια αλήθεια. Δε γράφει για να γράφει. Γράφει γιατί αλλιώς δεν βρίσκει νόημα στη ζωή. Μια ζωή που τα κομμάτια της συνθέτουν το παζλ της μοναδικότητας να προσφέρεις τάξη στο χάος. Η φαντασία θα σώσει τον άνθρωπο όπως συμβαίνει από γενέσεως κόσμου. Αλίμονο να βάζαμε να φανταστεί η Τ.Ν. για να σκοτώσουμε την πλήξη μας, πραγματικά.

2. Επιλογές και Συμπεράσματα

Στην επιστήμη έχουν εφευρεθεί διάφορα υποκατάστατα μηχανών για εύρεση λογοκλοπής και χρήσης τεχνητής νοημοσύνης. Η φρενίτιδα της μέριμνας να το χρησιμοποιούμε όλοι και από την άλλη να ελέγχουμε και να ταπεινώνουμε αυτόν που το χρησιμοποιεί δείχνει έναν κόσμο που δεν έχει κατασταλάξει στο ποιος θέλει τελικά να είναι ο προορισμός του. Το αυτό συμβαίνει και στην εκπαιδευτική δημόσια πολιτική. Από τη μία μεριά ζητάμε δια νόμου και τιμωρούμε τους μαθητές που άνοιξαν το κινητό εν ώρα σχολικής ζωής και από την άλλη διαμορφώνουμε προγράμματα ψηφιακού πολλαπλού βιβλίου γνώσεων για να διαβάσουμε μόνο εικονικά και από οθόνες με όποια κατάληξη στη χρήση χωρίς επίβλεψη. Σε ένα κοινωνικό γίγνεσθαι που τα παιδιά δείχνουν πιο θυμωμένα από ποτέ, πιο φοβισμένα από ποτέ και πιο βίαια από ποτέ γνωρίζουμε τα αριστουργηματικά αποτελέσματα της τεχνητής νοημοσύνης ήδη στην καθημερινότητα, στην εκπαίδευση και στη λογοτεχνική μας παραγωγή. Η παγκόσμια ιστορία της ανθρωπότητας έχει κάνει θαύματα στην ιατρική με την τεχνολογία, κυρίως για τους πλουσιότερους καθώς στα φτωχά νοσοκομεία οι άνθρωποι μπορεί να φύγουν κατά λάθος αφού η ίδια η ζωή έχει εκποιηθεί από την αξία των μηχανών ως πιο άξιων του ανθρώπου. Η ιατρική πραγματικά ωφελήθηκε από την τεχνητή νοημοσύνη και οι γιατροί θα γίνονται ακόλουθοι των οδηγιών της μηχανής. Η γνώση του επιστήμονα ευφυέστερου ανθρώπου Αϊνστάιν δεν οδήγησε σε ειρήνη στη Γη. Μια ματιά γύρω μας θα μας πείσει. Δεν είμαι αισιόδοξη ότι η γραφή της τεχνητής νοημοσύνης θα βγάλει από την απληστία την ανθρώπινη ματαιοδοξία της εξουσίας του ανθρώπου πάνω στον συνάνθρωπο. Είμαι βέβαιη ότι έχουμε δει στα ράφια βιβλιοπωλείων φλύαρα μυθιστορήματα (Τ.Ν) από ανθρώπους που είχαν τα χρήματα και την ανάγκη για αποδοχή. Είναι ανθρώπινη η αιτία, όχι θεμιτό το μέσο για όσους έχουν αίσθημα δικαίου. Αν επιθυμούμε μια αλληλέγγυα κοινωνία δικαιοσύνης, ας ξεκινήσουμε πάλι να γράφουμε με το μολυβάκι (Φ.Ν.) ασκώντας το μυαλό και το σώμα μας με τη φύση στο στόχαστρο του σεβασμού για το ζην. Μπορεί να προκύψει καμία καλή ιδέα που θα μοιραστούμε με τα φιλαράκια μας. Μπορεί να γίνει και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Ποιος ξέρει; Η επιλογή είναι πάντα προσωπική αλλά και συλλογική ως αποτέλεσμα συνυπευθυνότητας.

Αντί Επιλόγου

Ο ψηφιακός προσωπικός βοηθός μου (Τ.Ν.) δεν με κάνει πιο κοινωνικό, πιο ελεύθερο και πιο σοφό ον για το ευ ζην μου. Ζητώ συγγνώμη από τους κατασκευαστές της τεχνητής νοημοσύνης. Δε θα αγοράσω το νέο μοντέλο Τ.Ν. Αρκετές ψεύτικες ανάγκες δημιουργήσαμε αντί να λύνουμε παλιά και σοβαρά πανανθρώπινα προβλήματα στην κοινωνία. Τα ρομπότ με τα ρομπότ και οι άνθρωποι με την ανθρωπιά τους. *Πόλεμος και Ειρήνη*, (1869), όπως θα έγραφε ξανά ο Ρώσος συγγραφέας Τολστόι σα να ήξερε από τότε τι κάνουν στη χώρα που γεννήθηκε μέχρι τις ημέρες μας οι ηγέτες ανεξαρτητως προέλευσης που ζητούν με λάβαρο την τεχνητή νοημοσύνη.

Σας ευχαριστώ.